

ר' עובדיה מברטנורא

כרבי יוסי: ז רבי יוסי אוסר. דחיישינן שמא תמות ולא הוי גבוהה עשרה ולא היב אדעתיה וסמיך עלה: ומטמא משום גולל. אם עשאן גולל לקבר מטמא לעולם אם נגע בו אדם וכלים כאהל המת, אפילו ניטל משם דכתיב (במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה ודרשינן לרבות גולל ודופק. גולל הוא כסוי הקבר: ור"מ מטהר. טעמא דר"מ משום דקסבר כל מחיצה העומדת ברוח חיים אינה מחיצה. ואינה הלכה: ורבי יוסי הגלילי פוסל. דכתיב (דברים כד) וכתב לה ספר, מה ספר אין בו רוח חיים אף כל שאין בו רוח חיים, ורבנן אי כתיב וכתב לה בספר כדקאמרת, השתא דכתיב וכתב לה ספר, לספור דברים הוא דאתא. והלכה כת"ק. [ואם כתב] לה גט בקרן של פרה ונתן לה את הפרה, דהשתא אינו צריך קציצה לאחר שנכתב, כשר. אבל אם לא נתן לה את הפרה אלא את הקרן, כיון שצריך קציצה, לא מגרשה ביה: ח ולא יהיו פרצות יתרות על הבנין. ואפילו הן פרצות קטנות פחותות מעשר, אם הפרוץ מרובה על העומד אינה מחיצה, ואף כנגד העומד אסור: כל פרצה שהיא כעשר אמות מותרת. ובלבד שהיא העומד רב עליה. אי נמי פרוץ כעומד, הוי מחיצה ואף כנגד הפרוץ מותר: יתר מכאן אסור. אפילו פרצה אחת יותר מעשר אוסרת כל ההיקף ואפילו העומד מרובה, דלא עבדי אינשי פתח יותר מעשר והוי פרצה. ודוקא דאין לה צורת פתח, אבל אית לה

משנה ז

כָּפֵל דבר שהוא גבוה עשרה טפחים ומעלה **עוֹשֵׂין לְחַיִּין** למבוי, **אֶפְלוּ בְּדָבָר שֵׁישׁ בּוֹ רוּחַ חַיִּים** כגון בהמה או חיה, **וְרַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר** להשתמש בבעלי חיים, שמא תמות הבהמה, ואז לא תהא גבוהה עשרה טפחים.

וּמִטְמֵא - דבר שיש בו רוח חיים, מטמא אחרים **מִשּׁוּם גּוֹלָל** - שאם עשאוהו מכסה לקבר או על המת, הנוגע בו טמא שבעת ימים, **וְרַבִּי מְאִיר מְטַהֵר** שלדעתו כל מחיצה העומדת ברוח חיים - אינה מחיצה⁸ **וְכוֹתְבִין עָלָיו גְּטֵי נָשִׁים** כלומר, כותבין גט על בעל חיים, כגון על קרן של פרה, ונותן לה **אֵת הַפְּרָה, וְרַבִּי יוֹסִי הַגְּלִילִי פּוֹסֵל** גט שנכתב על בעל חיים, שנאמר (דברים כד, א): **"וְכָתַב לָהּ סֵפֶר"**, מה ספר אין בו רוח חיים, אף כל דבר שאין בו רוח חיים:

אופן הכשרת שטח כדי לטלטל בו בשבת

משנה ח

שִׁירָא שְׁחִנְתָּהּ בַּבְּקָעָה שהיא כרמלית, **וְהַקִּיפּוּתָהּ** לבקעה בערב שבת **בְּכֵלֵי בְהֵמָה** כגון מרדעות, אוכפים וכו' - **מִטְּלִטְלִין בְּתוֹכָהּ** בשבת כרשות היחיד, **וּבְלֵבַד שִׁיחָא גְּדָר** זה גבוה עשרה **טַפְּחִים, וְלֹא יִהְיוּ פְּרָצוֹת יְתָרוֹת עַל הַבִּנְיָן** - שאם נצרף את החלקים המגודרים ונצרף את המקומות הפרוצים, לא יהא הפרוץ מרובה על העומד.

כֹּל פְּרָצָה שֶׁהִיא כְּעֶשֶׂר אַמּוֹת או פחות - **מִתְּרַת, מִפְּנֵי שֶׁהִיא כִּפְתָּח. יְתֵר מִכָּאן** -

הפרוץ מותר: יתר מכאן אסור. אפילו פרצה אחת יותר מעשר אוסרת כל ההיקף ואפילו העומד מרובה, דלא עבדי אינשי פתח יותר מעשר והוי פרצה. ודוקא דאין לה צורת פתח, אבל אית לה

ביאורים והרחבות

8. השווה למחלוקתם באהלות טו, טז.

ר' עובדיה מברטנורא
צורת פתח אפילו יותר מעשר
היו פתח: ט מקיפין שלשה
חבלים. אשיירא שחנתה
בבקעה קאי: זה למעלה מזה.
ע"ג יתדות סביב, מן החבל
התחתון לקרקע פחות מג' והרי
כאילו כולו עומד דכל פחות מג'
כלבוד דמי, וממנו לאמצעי
פחות משלשה הרי עומד ששה
טפחים פחות שני משהוין
בשני האוירין, ומאמצעי לעליון
פחות משלשה הרי תשעה
טפחים עומד בשלשה האוירין
פחות שלשה משהוין: שיעור
עובי החבלים יותר על טפח.
שלשה משהוין, כדי שיהא בין
הכל עשרה טפחים: * מקיפים
בקנים. נעוצים ועומדים, וזו
היא מחיצת שתי, אבל של
חבלים הויא מחיצה של ערב:
בשיירא דברו. הקילו אצלן
שאין צריכים אלא או שתי כגון
קנים, או ערב כגון חבלים, אבל
ליחיד לא הקילו אלא עד
שיהיה בה שתי וערב. ושלשה
בני אדם הרי הן כשיירא: כל
מחיצה שאינה של שתי ושל
ערב כו'. ר' יוסי בר' יהודה
פליג עליה דאבוה, וקאמר
אפילו לשיירא בעי שתי וערב:
אחד משני דברים. או שתי או

אָסור לטלטל בתוכה, אף אם העומד מרובה על
הפרוץ, לפי שפירצה מעל עשר אמות אינה פתח,
ונמצא שאין כאן מחיצה:

משנה ט

שיירה שחנתה בבקעה, ורוצים לטלטל בה בשבת, בני
השיירא מקיפין את מקום חנייתם עם שלשה
חבלים האחוזים ביתדות הנעוצות בקרקע, זה
למעלה מזה וזה למעלה מזה, ובלבד שלא
יהא בין חבל לחברו שלשה טפחים שכל הנח
שהוא פחות משלשה טפחים נחשב כמחובה (מדין
"כלבוד"), והוי מחיצה.

שיעור שלושת החבלים ועבין הכל ביחד צריך
להיות יתר על טפח, פדי שיהא הפל - כל
המחיצה, דהיינו החבלים יחד עם הרווחים שביניהם
יהיו עשרה טפחים:

משנה י

דרך נוספת להתיר טלטול לשיירא שחנתה בבקעה:
מקיפין את מקום חנייתם בקנים, ובלבד שלא
יהא הרווח בין קנה לחברו שלשה טפחים
ובזה נחשבת מחיצה מדין "כלבוד".

בשיירא דברו - מה שהתירו חכמים מחיצה של
ערב לבד (חבלים) או של שתי לבד (קנים), לא התירו
אלא בשיירא, אבל יחיד צריך לעשות מחיצה של
שתי וערב כאחת, דברי רבי יהודה. וחכמים
אומרים: לא דברו בשיירא אלא בהוזה כלומר

נקטו שיירא משום שכך מצוי, אבל באמת גם ליחיד די בשתי או בערב לבד.
כל מחיצה שאינה של שתי ושל ערב כאחת - אינה מחיצה, ואפילו שיירא
אינה מותרת עד שיעשו מחיצה משתי וערב כאחת, דברי רבי יוסי בר רבי
יהודה. וחכמים אומרים: אחד משני דברים או של שתי לבד כגון בקנים,
או של ערב לבד כגון בחבלים.⁹